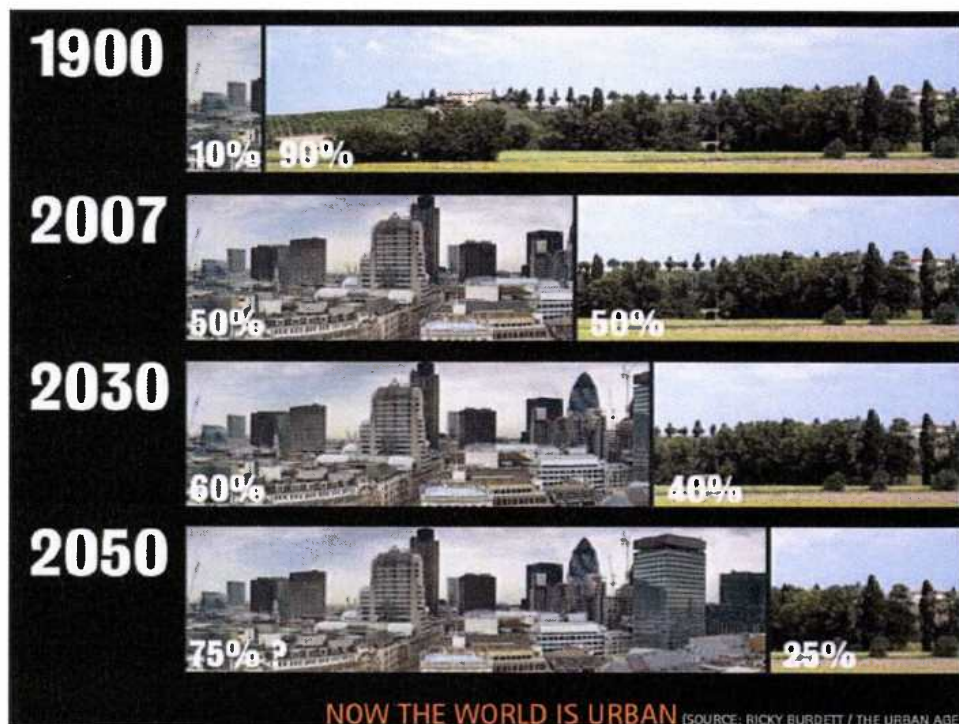

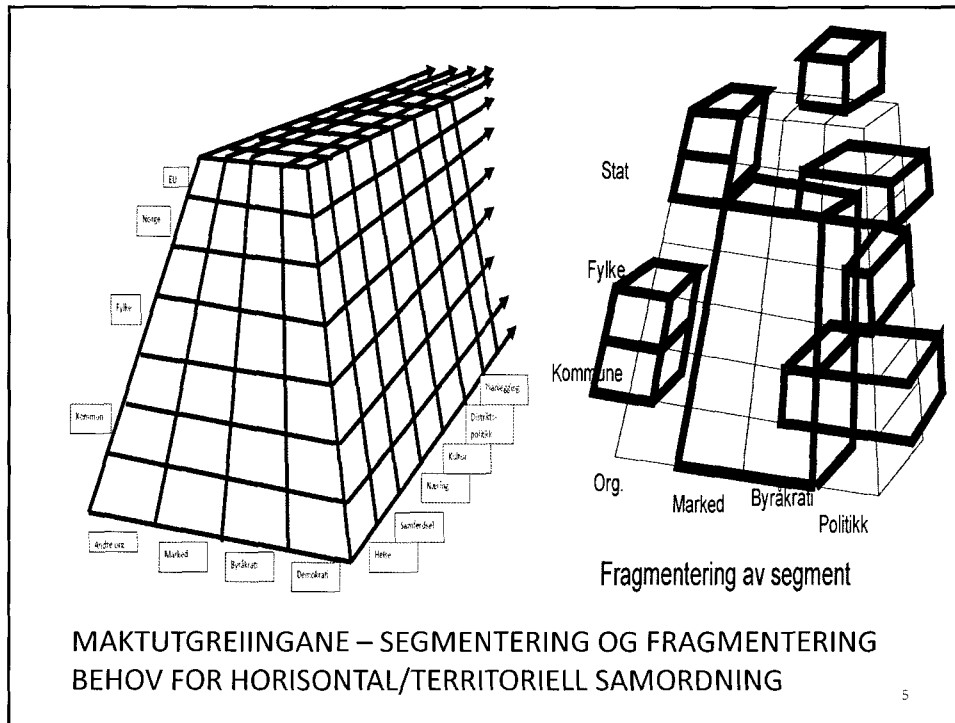
Kommune- og regionreform

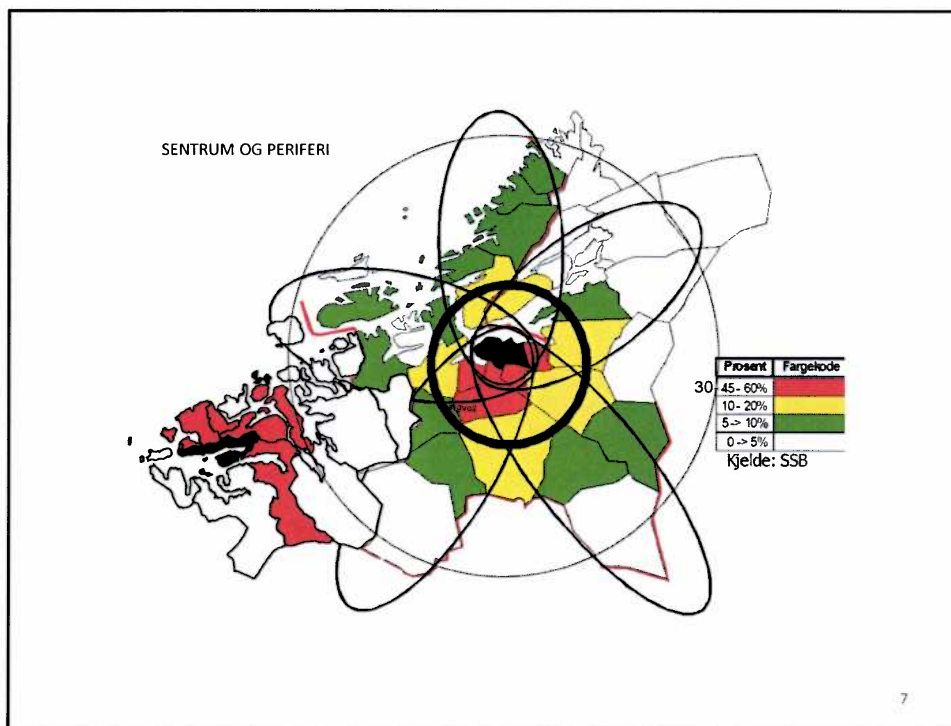
Ordfører Jørgen Amdam

Opplegg

- Kommunereform? KVIFOR – KORLEIS?
- Kommune og region

Produksjonsutfordringar

Hyppige – kan oppnå stordriftsfordelar sjølve i små kommunar:

- Barnehage og grunnskular
- Sosiale tenester og heimebasert omsorg
- Bustader og sjukeheimar

Skjeldne – truleg stordriftsfordelar

- Administrasjon – planlegging, system og forvaltning
- Pleie- og omsorg - "sjeldan" institusjonsomsorg
- Barnevern
- Kultur - store funksjonar og bygg
- Helsestell – legevakt
- Samhandlingsreforma
- Infrastruktur; tekniske tenester - utbygging

Nye oppgåver (fylkeskommunens)?

Problemdesentralisering frå stat til kommune?

NIVI (2013): seks hovedsvakheter ved dagens kommuneinndeling

- **Hovedstadsområdet.** Dette er belyst i flere utredninger spesielt knyttet til manglende territoriell samordning. Samtidig er den kombinerte fylke/kommune modellen skissert som et alternativ i flere storbyområder.
- **Flerkommunale byområdet.** Kommunikasjonsforbedring, befolkningsvekst m.m. skaper samordningsutfordringer både innen samfunnsutvikling og for tjenesteproduksjon.
- **Mindre tettsteder som er oppdelt av kommunegrenser.** Befolkningsvekst og kommunikasjonsforbedring har ført til at senter «flyter sammen» til ett for området funksjonelt senter.
- **Små kommuner i folketall.** Her er det stor forskjell mellom små kommuner som over tid er blitt inkludert i større bo- og arbeidsmarked og kommuner som «har lite folk, er langt fra folk og langt mellom folk» - dvs. som er isolert fra større bo- og arbeidsmarked.
- **Mikrokommuner under 1000 innbyggere.** De fleste slike er en del av periferiutfordringene ovenfor.
- **Uhensiktsmessig avgrensing** på grunn av kommunikasjonsendring.

9

Strategier for reform (Rattsø 2014)

- Nasjonal reform gjennomført med kommando (government) – som på 1960-tallet.
- Frivillig sammenslutning nedenfra, eventuelt med oppfordring og «gulrøtter» ovenfra (governance)
- Kombinasjon av kommando og frivillighet som i den danske reformen – for eksempel krav om størrelse m.m. men der kommunene selv finner hvem man vil slå seg sammen med.

10

Alternative kommunestrukturer etter reformen – våre skisser

- Variert populasjon, ca. 300 kommuner både store og små
- Store kommuner (ABS), ca. 150, men fremdeles opp mot 50 små – 80 under 15.000
- Regionkommuner (handelsregioner), ca. 80 kommuner alle med minst 15.000 innbyggere.
- Fleksibel kommunestruktur – store kommuner har store oppgaver - basisoppgaver har alle.
- Regionstruktur som avhengig variabel av kommunestruktur

11

Kommune	"Trend " Ca. 300 kommunar	Store kommunar med unntak ca. 150 kommunar bu- og arbeidsmarked	Regionkommunar Alle minst 15.000 innb. Ca. 80 kommunar - handelsregion	Fleksibilitet Basiskommune Store kommunar fleire oppgaver enn små
Region/fylke	Store og små			
0-alternativ – grensejusteringer – dagens oppgaver - 19 fylker	0-alternativet			
Oppgavefordelingsutvalgets anbefaling: 10-15 funksjonelle regioner Over 200.000 innbyggere Nye oppgaver	Sammen- slåing			
Selstad inndeling i 7 landsdelsregioner Nye oppgaver			Landsdel	
Storby med fleksibel regionalpolitisk organisering utledet av Rattsø (2014) og Selstad mfl. (2012).				Storby
Fleksibel regionalpolitisk og kommunal organisering etter Selstad mfl. (2012). 10 – 15 regioner				Fleksibel regionalpolitisk organisering

12

Som no – fylkesstrukturen blir ikkje endra

- Fylkesstrukturen har lege fast svært lenge og blir ikkje endra i denne omgangen heller
- Oppgåveendring:
  - Stat/Fylke – neppe endring i forhold til dagens situasjon – kan bli redusert
  - Kommune/Fylke – oppgaver frå/til fylkeskommune til/frå kommune – avhengig av kommunestruktur – viktig vidaregåande skule som krev svært store kommunar og som neppe er forenleg med noverande fylkesstruktur (få og store kommunar, mange og små fylke)

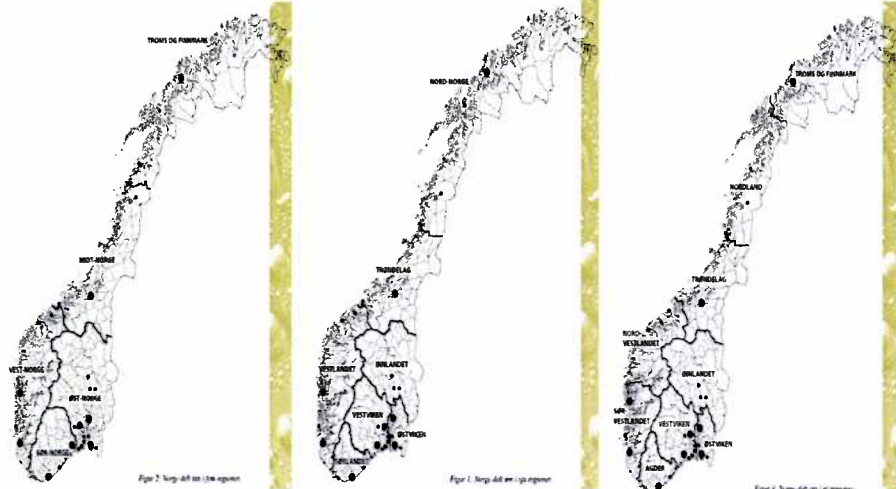
13

Landsdel (7) (Selstad 2004)

- Norge inndeles i 7 regioner ut fra funksjonelle kriterier og med betydelig overføring av oppgaver innen spesielt utvikling og innovasjon, forskning og utdanning m.m. fra stat til region.
- Regionene blir politisk sterke organer for å kunne samordne offentlig virksomhet og for å kunne samarbeide proaktivt med næringsliv, frivillighet og kommuner.
- Kommunereformen gir en funksjonell regionkommunestruktur (ca. 80 kommuner- handelsregioner) der alle kommuner har minst 15.000 innbyggere og slik at de kan være kompetente samarbeidsparter med landsdelene og effektive velferdsprodusenter.
- Det er direkte valg til landsdelstyrene. Landsdelene kan være valgkretser til Stortinget.

14

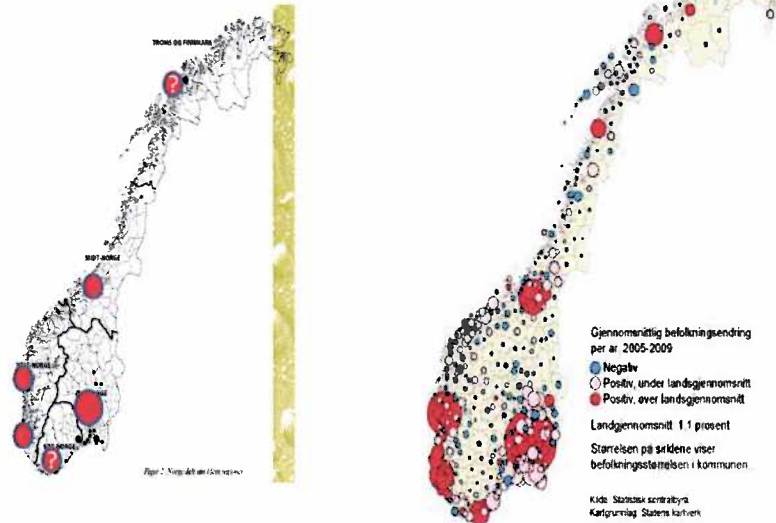
Landsdel – 5 store og sterke eller 7 eller 9 (Selstad 2004)

15

Storby – 4 til 6 storbyer med «Oslo-status»

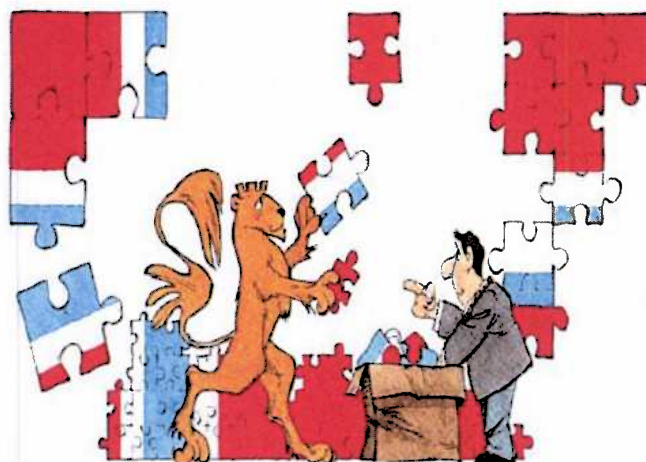
Gjennomsnittlig befolkningsendring per år. Kommuner, 2005-2009

16

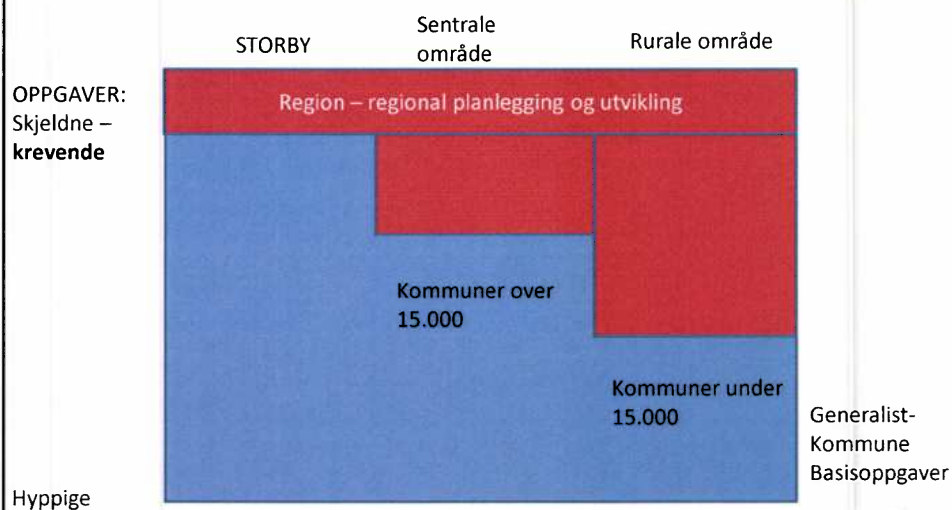

Norge er et sammensatt land

17

Fleksibel – trinnvis kommuneinndeling – kan deles opp i flere grupper (4 i Selstad m.fl. 2012)

18

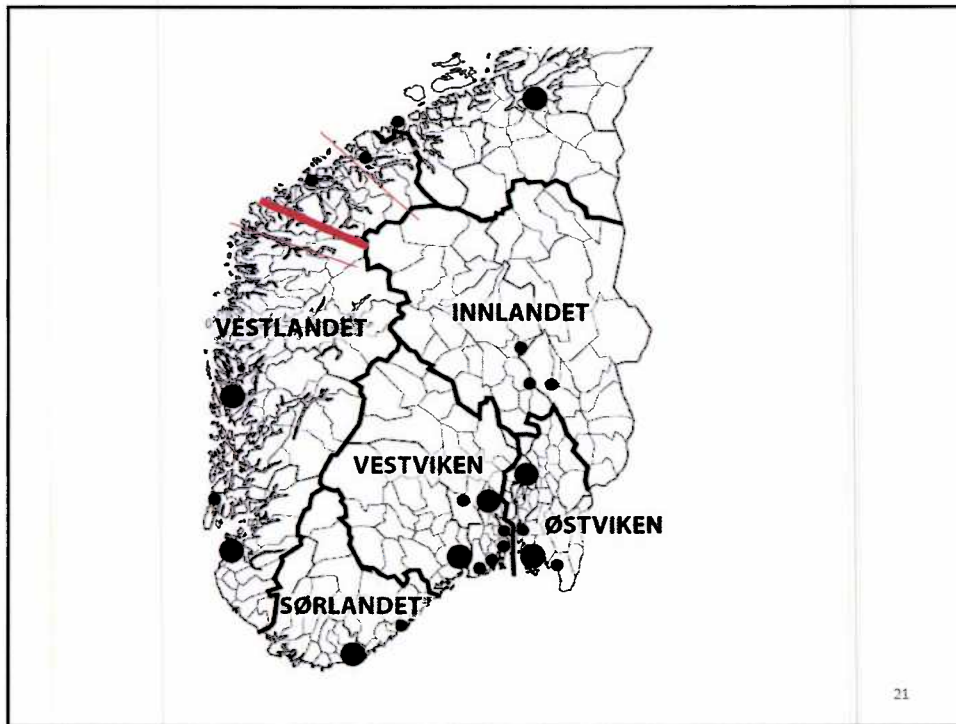
Virkningar for Norge som samfunn

Kriterier	Alternativ 0-alternativet 19 fylker ca. 300 kommuner	Sammenslåing 10 til 15 regioner ca. 300 kommuner	Landsdel 7 regioner og 80 regionkommuner	Storby med fleksibel regionalpolitisk organisering	Fleksibel regionalpolitisk og kommunal organisering 10 – 15 regioner
Demokrati	Som no	Positivt	Positivt	Svakt positivt	Klart positivt
Tenesteproduksjon	Svakt negativt	Positivt	Positivt	Svakt negativt	Positivt
Myndighetsutøving	Som no	Positivt	Klart positivt	Negativt	Positivt
Planlegging og utvikling	Som no	Positivt	Positivt	Svakt negativt	Positivt
Totalt	Svakt negativt	Positivt	Positivt	Svakt negativt	Positivt

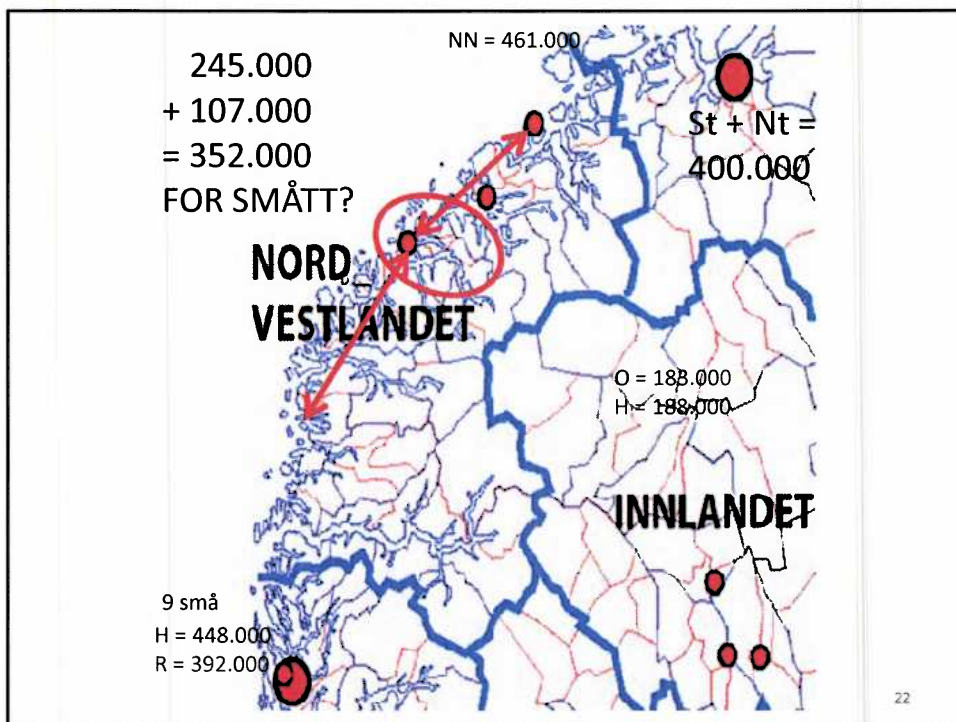
19

Viktige problemstillinger

- Generalistprinsippet – kan det mykes opp?
- Arbeidsdeling - stat, region kommune
  - Tjenesteproduksjon
  - Myndighetsutøvelse
  - Utviklingsarbeid
- Demokrati – sterke eller svake regioner?
- Sammenslåing eller nyinndeling?
  - Funksjonalitet -senterstruktur

21

22

Planlegging - strategi

- **Kvar står vi?** Sterke og svake sider – behov – stivhengigheit, historie, haldningar, erfaringar ... Trend – kvar går vi?
- **Kvar vil vi gå?** (Visjon) Kva er det behov for å gjere for å nå visjonen (Strategi) – substans, prosess? (Mogleg, Truslar) – Visjons- og strategibyging
- **FORTID, NOTID, FRAMTID**

23